

ARDEALUL = = JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

REDACȚIA:
Str. G. Mărzescu Nr. 20

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați . . . . . 500 Lei pe 1 an
Magistrați . . . . . 400 Lei pe 1 an

Anunțuri și reclame după tarif

Administrația la
Radio Reclame România S. A.
Str. Iuliu Maniu 3.
Telefon: 630

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj
Directorul revistei

AL. ULVINIANU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

I. PREDOVICIU

Consilier la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului din Cluj și vicepreședintele Uniunii Avocaților din Tară

S U M A R :

1. Jurisprudențe civile, cu nota de Al. Ulvinianu.
2. Jurisprudențe comerciale
3. Jurisprudențe procedurale cu nota de I. Mănescu.
4. Jurisprudențe penale cu nota de I. M.
5. Jurisprudențe la alte legi.
6. Legi apărute.
7. Situația sumară a Băncii Naționale.

Nu se publică decât hotărârile instanțelor de recurs, iar ale instanțelor de fond numai cele cenzurate de instanțe superioare sau remase definitive

Colaboratorii din anul 1931:

dr. Partenie Crișan

Al. N. Gane
primpreședintele Consiliului Legislativ

dr. Aurel Iancu
magistrat Trib. Lugoj

Dr. Kovács Nicolae
magistrat

Petru Maior
șefjudecător la Judecătoria Mixtă Lugoj

Mihai Gh. Mușătescu
judecător Deta, Timiș

Dr. Munteanu

Dr. Carol Nesselrode
judecător consilier

Titus D. Panu
Consilier la Curtea de Apel Brașov

I. Postulache
judecător Hațeg

Liviu Teclu

dr. Ioachim Tolciu
adv. Cluj

Dem. Țigoianu
magistrat

Nicolae G. Vasilescu
advocat, Deputat

BCU Cluj / Centrala
**Banca
Ardeleană și
Cassa de Economii
S. A. R.**

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointeresată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
**Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda**

**CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA
DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.**
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000.000

**7
SUCURSALE:**
IN DEJ, DICIOȘAN:

Efectuază
avantajos
orice afa-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

**BANCA
CENTRALĂ**

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și aevize - Execută tot
felul de transecțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 20,000.000

Legături directe cu America!

Jurisprudențe civile

INALTA CURTE DE CASAȚIE, Secțiunea I-a

Dec. No. 220—1932. Preș. S. Tipei, Consilier.

Dreptul de superficție. — Caracterizarea lui

Normele de drept în vigoare pe teritoriul maghiar din Ardeal admite dreptul de superficție conform căruia terenul este grevat de acest drept în favoarea persoanei căreia i s'a constituit, în sensul că ea poate face construcția pe acest teren care să devină proprietatea sa.

Acest drept de superficție, însă spre a nu se confunda fie cu dreptul de servitute, fie în anumite cazuri cu însăși dreptul de proprietate etc. a fost subordonat unor anumite condițiuni esențiale fără de care acest drept nu poate lua ființă.

Prima condițiune este aceea ca părțile, între care se stabilește dreptul de superficție, să fi căzut de acord asupra dreptului de înstrăinare a edificiului pe care îl are proprietarul apoi dreptului de succesiune pe baza căruia să-l poată transmite succesorilor săi și în fine o a treia condițiune, pentru ca dreptul de superficție să nu se confunde cu dreptul de proprietate, este aceea a duratei care este de 50 ani și după care dreptul de superficție se stinge deplin drept.

În speță din contractul de succesiune dela 24 Noemvrie 1921, nu se constată că părțile să fi căzut de acord primind și aceste trei condițiuni, ci pur și simplu la punctul 9 din contract s'a recunoscut lui Emeric Friedric dreptul de proprietate asupra grajdului.

În aceste condițiuni recurente nu pot pretinde că li s'a transmis un drept de superficție și deci fără violarea textelor de lege și normei de drept invocate prin motivul de casare și fără denunțarea convențiunii dela 24 Noemvrie 1921, bine Curtea de Apel le-a respins acțiunea, iar dovada cu martori cerută de recurente pentru stabilirea celor enumerate prin motivul de casare, fiind inutilă față de cele mai sus expuse, bine și fără violarea legii, a fost respinsă.

NOTA. Dreptul superficției constă în a fi proprietarul edificiilor ori al plantațiilor de pe terenul aparținând altuia.

În sistemul legiuirii române s'a contestat existența dreptului superficției și aceasta credință s'a sprijinit pe împrejurarea, că legiuitorul român a eliminat unele texte din codul francez, cari privesc acest drept. Totuși a prevalat opiniunea în favoarea recunoașterii dreptului de suprafață, întemeindu-se pe textul art. 492 C. C. R., considerându-l, ca un drept real, imobiliar și perpetuu, prin natura sa.

După principiile stricte ale dreptului roman, dreptul superficției nu putea fi distinct de acela al solului, conform regulii: *omne quod solo aedificatur, solo cedit*, însă printr'o inovație a dreptului pretorian „jus superficției” a fost recunoscut ca un drept real asupra bunului altuia.

Într'unele state dreptul superficției este reglementat prin legi: cum de ex. în Belgia acest drept este tratat prin legea din 10 Ianuarie 1824 limitându-i durata la 50 de ani; iar Codul german în secțiunea IV despre „Dreptul perpetuu de suprafață” prin art. 1012—1017 prevede dispozițiuni amănunțite referitoare la dreptul superficției.

Înalta Curte, prin deciziunea de mai sus, recunoaște existența dreptului de superficție pe teritoriul de aplicațiune al dreptului privat maghiar, și-l caracterizează în felul, că el nu trebuie confundat cu dreptul de servitute, și nici cu însuși dreptul de proprietate, iar sorgintea acestui drept este contractul, prin care s'a înstrăinat edificiul, cu dreptul de a-l transmite prin succesiune și în fine existența acestui drept este limitată la 50 de ani.

Curtea noastră supremă a menținut aceeași jurisprudență pe care au urmat-o instanțele ungare, care mai adaogau că „partea care a edificat nu poate pretinde, ca proprietarul pământului să-i cedeze teritoriul clădit și să tolereze înscrierea dreptului de proprietate a edificiilor”. (S. I. G. 179 din 1908 vezi Laday Cod. Adm. I. p. 519.)

Așa fiind este de rezolvat, oare în sistemul legiuirilor din Ardeal, care este caracterul juridic al dreptului superficției și *anume este sau nu un drept real?*

În legiuirile amintite mai sus, caracterul real al acestui drept nu este tăgăduită, considerând superficția ca o proprietate imobiliară separată de aceea a solului.

În primul rând socotesc, că atât pe teritoriul de aplicațiune al dreptului privat maghiar, cât și pe acel supus Codului Civil austriac, constituirea printr'un contract, al unui drept de superficție, pe timp nedeterminat, adecă perpetuu — astfel cum este admis în Codul german art. 1013 — nu este posibilă, căci contractul prin care proprietarul solului ar ceda altuia suprafața, în schimbul unei prestațiuni, pe vecie, în realitate ar constitui un raport de drept taxalist, iar toate acele instituțiuni cunoscute în general, sub denumirea de raporturi de drept urbarial, în care se numărau și „fundi taxales” au fost abrogate prin dispozițiunile legii IX:1848, iar prescripțiunile acelei legi, privind regimul fonciar, sunt de ordine publică și prin urmare convențiunile contrarii sunt radicale nule (C. C. G. S. II. D. 183/17/1926).

Față cu aceasta împrejurare, credem că cele stabilite de Înalta Curte în privința duratei acestui drept sunt deopotrivă aplicabile și pe teritoriul de aplicațiune al Codului Civil Austriac.

Privind structura dreptului de superficții, ca unul care are de obiect un bun imobiliar, asupra căruia se exercită, fără indoială ar trebui să ajungem la concluziunea că stăm în fața unui drept real el înfățișând caracterul acestui drept.

Însă, indoiala începe, din momentul ce ținem seamă de modul de dobândire al dreptului de proprietate imobiliară care se câștigă numai prin

intabulare, căci *titlu* conferă numai un drept personal. Ori conform art. 55 și 56 din R. C. F. nu se admite ca proprietarul edificiului să fie altul decât al solului, și prin urmare o prestațiune tabulară a dreptului asupra edificiului nu este posibilă, și deci ideea câștigării unui drept real este distrusă.

Dar mai mult, Ministerul Justiției, Directoratul General din Cluj, prin circulara No. 19171—1923 pare că a intenționat de a aboli cu totul dreptul de suprafață în întregul Ardeal, căci dispune că „nu se pot înființa pe viitor proprietăți noi divize astfel, ca unul să fie proprietarul solului, altul al clădirii”.

În situațiunea astfel creiată acestui drept prin dispozițiuni cu putere de lege, și anume de a nu putea fi obiectul unui mod de dobândire, asemănător dreptului real imobiliar, avem credința, că azi dreptul de suprafață în întregul Ardeal, a primit un caracter special „sui generis” analog celui al unui chirieș sau arendaș căruia i s'a conferit dreptul de a ridica construcțiuni pe terenul proprietarului, pe durata timpului contractat, *cu alte cuvinte dreptul suprafațiarului este un drept personal*, căci, cu toată opiniunea celor cari susțin, că dreptul suprafațiarului este real, bazându-se aproape exclusiv, pe considerațiuni de utilitate este inadmisibil juridiceste, a se recunoaște existența realității acestui drept, căruia legea îi refuză modul de dobândire, iar considerațiunile de ordin practic și al binelui economic, ce nu se pot tăgădui în unele cazuri își pierd valoarea, deoarece în majoritatea cazurilor dreptul de suprafață perpetuu are marele dezavantaj că reduce proprietatea solului la o proprietate complet sterilă și împiedică partajul, căci aceste două drepturi suprapuse nu formează o indiviziune și deci de o împărțea nu poate fi vorba.

Dispozițiunea din Ordonanța Secretariatului general Cluj M. J. menționată, nu trebuie interpretată, că în ținutul Ardealului este prohibită contractarea unui drept de suprafață, căci ar însemna abrogarea art. 1125 C. C. A., și aceasta dispozițiune legală, cu efect obligator, n'ar putea avea alt înțeles, decât că dreptul de suprafață cu caracter perpetuu, și deci proprietate diviză, în mod permanent, sunt interzise; și prin urmare și în aceasta parte a țării se poate contracta cedarea, pe un termen determinat, al dreptului asupra suprafeței solului în vederea de construcțiuni, căci a decide astfel, n'ar mai fi posibile concesiuni de mari utilități, cum de ex.: concesiuni pentru construire de drum de fier industriale în vederea marilor exploatari pentru un timp anumit, și alte lucruri similare.

Prin urmare în sistemul legiuirilor din Ardeal, dreptul de suprafață există și el este un drept personal, iar nu real.

Cluj, 26 Noemvrie 1932.

Al. Ulvinianu,

Președinte la Curtea de Apel Cluj.

INALTA CURTE DE CASAȚIE, Secțiunea I-a

Dec. No. 414—1932. Preș. T. Magheru, consilier

Obiect incredințat. — Nepredare către destinatar. Aparține expeditorului, nu destinatarului

Potrivit prevederilor exprese ale art. 166 din legea poștală, telegrafică și telefonică, obiectele incredințate poștei spre expediere, sunt considerate proprietatea exclusivă a depunătorilor, cari pot dispune de dânsle în orice mod ar voi, până în momentul predării lor la destinație.

Prin urmare, instanța de apel a făcut o bună aplicare a art. 166 din legea P. T. T., și fără exces de putere, denaturare sau violare de lege, când în speță, a stabilit că recurentul nu putea ridica nici o pretențiune contra poștei, deoarece, este neîndoios că, până la predarea scrisorii în lăuntru al căreia se afla cecul litigios, proprietar al obiectului din scrisoare, era expeditorul, iar nu destinatarul, care până în momentul predării nu are în fața sa decât o simplă eventualitate și nu un drept, așa că numai expeditorul putea să reclame sustragerea obiectului și să pretindă intinatei daune pentru paguba suferită.

Jurisprudențe comerciale

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE, Secțiunea III

Dec. No. 784—1932. Președinția dlui O. Băleanu, consilier.

Transport pe căile ferate. — Perderea lor. — Desdaunare. — Ce valoare trebuie avută în vedere. — Compensarea cheltuelilor.

Deliberând:

Asupra recursului făcut de firma Frații Deutsch, contra sentinței Curții de Apel Cluj, S. II. No. C. 1829/11/1926 în proces cu Direcția Generală a CFR.

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs și actele dela dosar rezultă că firma recurentă a chemat în judecată pe intimata pentru plata sumei de 40.000 lei cu titlu de despăgubiri, ce reprezintă contravaloarea unui vagon de scânduri predate pentru transport, cari nu au ajuns la locul de destinație și Tribunalul Cluj prin sentința No. 1714—1926 a admis acțiunea;

Că în urma apelului făcut de intimatul, Curtea de Apel Cluj prin sentința supusă recursului a admis în parte apelul și reformând sentința primei instanțe, reduce condamnățiunea la 20.000 lei.

Că pentru a da această soluție, Curtea de Apel adoptă starea de fapt din sentința Tribunalului, care constată că marfa a fost predată pentru transport și că nu a ajuns la locul de destinație,

iar în drept argumentează că recurenta în calitate de expeditoare are dreptul numai la o despăgubire egală cu valoarea ordinară a mărfii.

Având în vedere că prin motivul I. de casare recurenta se plânge de exces de putere și violarea art. 272, 399 cod. comercial art. 66, 70 și 77 din regulamentul de transport, săvârșite de Curtea de Apel prin argumentarea că nu ar avea dreptul decât la valoarea ordinară a mărfii pierdute în vigoare la locul de destinație, în momentul când urma să fie predată și nu dela data intentării acțiunii, iar prin aceea că nu se pronunță asupra probelor prin care tindea să dovedească dolul intimitei în ce privește executarea contractului de transport și că deci ar avea dreptul la o despăgubire completă (*damnum emergens lucrum cesans*) Curtea de Apel mai comite o omisiune esențială, dând astfel o hotărâre casabilă;

Având în vedere că din termenii acțiunii astfel cum sunt formulați în scris se constată că recurenta a cerut obligarea intimitei la plata sumei de 40.000 lei despăgubiri, specificând că aceasta constituie valoarea scândurilor din momentul intentării acțiunii, însă nu rezultă că ar fi formulat vre-un capăt de cerere, în sensul că recurenta să fie obligată pe lângă plata valorii scândurilor și la plata beneficiului de care a fost privat.

Că astfel fiind, Curtea de Apel desi omite a se pronunța asupra probelor invocate de recurentă, pentru existența dolului din partea intimitei, această omisiune nu este esențială, întru cât se invoacă în sprijinul unui capăt de cerere care nu a fost formulat de parte.

Că în asemenea condițiuni nu poate fi vorba nici de violare a textelor invocate prin motivul de recurs, deoarece în lipsa dolului cărăușului răspunderea acestei este limitată la valoarea mărfii (art. 70 Reg. de transport și art. 399 cod. com.) și deci Curtea de Apel cu drept cuvânt i-a recunoscut recurtenței dreptul numai la o despăgubire achivalentă cu valoarea mărfii neaiunsă la locul de destinație, pe care în baza certificatelor Camerei de Comerț o fixează în suma de 20.000 lei.

Că dar motivul de casare este neintemeiat;

Considerând că în ce privește motivul II. de casare bazat pe violarea art. 424 și 425 pr. civ. întrucât Curtea de Apel a compensat cheltuielile de Apel, de asemenea este neintemeiată deoarece prin admiterea în parte a apelului intimitei în sensul că condamnatiunea dela Tribunal s'a redus dela 40.000 la 20.000 lei, această este parte câștigătoare în parte și astfel Curtea de Apel prin compensarea cheltuielilor de judecată în apel, a procedat în conformitate cu dispozițiile art. 426 pr. civ. potrivit căruia compensarea cheltuielilor chiar în cazul că partea câștigă numai în parte procesul cum este în speță este lăsată la libera apreciere a instanțelor de fond.

Că dar ambele motive de casare sunt neintemeiate și recursul urmează a fi respins.

Juri prudențe procedurale

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. I.

Dec. No. 1698—1930. Preș. T. Magheru, consilier.

Hotărâre achititoare în penal. — Nu constituie lucru judecat în civil cu privire la lipsa de culpă a părții.

In fapt: Intimații, proprietari ai unei mașini de treer, la care recurentul a suferit un accident, fiind achitați de acuzațiunea pentru leziuni corporale grave, cauzate recurentului prin imprudență, au fost dați de acesta în judecată civilă pentru daune provenite din accidentul suferit.

Instanța de fond civilă a respins acțiunea, motivând că, hotărârea de achitare în penal, face dovada lipsei de culpă a intimaților.

Recursul reclamantului a fost admis.

In drept: Potrivit doctrinei și jurisprudenței dezvoltate cu privire la art. 1324 cod. civ. a. pentru despăgubirile cerute pe cale civilă, nu este decisivă achitarea păgubitorului de către instanțele penale, deoarece hotărârea achititoare dată de instanțele penale, în materie penală, nu afrage ipso jure și neresponsabilitatea civilă a inculpatului achitat. În afară de acestea, hotărârile achititoare în materie penală, date de instanțele penale nu constituie în materie civilă și pentru instanțele civile autoritatea lucrului judecat, din cauză, că potrivit dispozițiilor categorice din al. ultim al § 270 proc. civ.: „judecătoria civilă la formarea convingerei sale nu este legată de nici o normă legală de probațiune, afară de cazurile anume indicate de procedura civilă, ori procedura civilă în tot conținutul ei și prin nici un paragraf al ei, nu dispune că deciziunile achititoare în materie penală și date de instanțele penale, ar constitui autoritate de lucru judecat în chestiunile civile, pentru instanțele civile“.

Deci, așa fiind, în speță, instanța de fond, ca instanță civilă, era obligată să stabilească starea de fapt și să o aprecieze independent de instanța penală, pentru a decide dacă despăgubirea are loc sau nu, și aceasta cu atât mai mult cu cât recurenta și-a sprijinit acțiunea și pe un alt motiv, ne judecat de instanța penală și anume că în orice caz părții, neconformându-se obligațiunii impuse lor de legea asigurărilor muncitorești, de a asigura muncitorii ce-i avea la garnitura lor de treerat, sunt în culpă și față de această culpă răspund de daunele pretinse, motiv în privința căruia în nici un caz nu se putea invoca autoritatea de lucru judecat și asupra căruia prin omisiune esențială Curtea de fond nu se pronunță.

ADNOTARE. Prin prezenta decizie a Inaltei Curți se pune în discuție influența autorității de lucru judecat în penal asupra procesului de desdăunare civilă.

E prea cunoscută controversa ridicată și discutată în această privință în doctrina franceză între Merlin și Toullier. (Vezi D. Alexandrescu Dr. civil. Vol. VII, și Tratatul de drept și Procedura

penală de Dongoroz vol. V.) Astăzi pare că doctrina s'a fixat asupra unei formule mijlocii. Ca justificare facem următoarele citațiuni:

Gerraud rezumă limitele autorității lucrului judecat astfel: „Această autoritate nu se aplică de cât la chestiunile cari au fost în realitate și în mod necesar decise de judecătorii represivi și care sunt relative la: 1. la existența faptului ce formează baza comună a acțiunii penale și acțiunii civile, 2. la calificarea legală a faptei și 3. la culpabilitate sau ne culpabilitate. Incolo libertatea jurisdicției civile, este limitată de contradicția în care s'ar putea pune.”

Alexandrescu zice: „ca sistemul urmat de doctrină și jurisprudență ar fi: Hotărârea pronunțată de o jurisdicție represivă fie chiar excepțională, are autoritate de lucru judecat asupra civilului, însă numai în cazul când hotărârea penală afirmă în mod expres existența sau inexistența faptului delictuos, vinovația sau nevinovația prevenitului ori acuzatului, mai departe zice: „Dacă Tribunalul civil ar putea să declare nevinovat pe acel recunoscut vinovat de Trib. represiv și viceversa, acestea din urmă n'ar mai avea nici o autoritate”.

D. Dongoroz zice: „Toate legiurile moderne consacra acest principiu, el fiind impus nu numai de consideratii logice, morale și politice, dar de însăși rațiunea de a fi a puterii judecătorești. O justiție care n'ar putea pune nici odată capăt unui conflict nu va avea nici prestigiul față de justițiabili, nici încrederea acestora și nici vre un folos pentru societatea, juidicește organizată și chiar pentru dreptatea în sine.

Vidal¹ zice: este necesar să se dea deciziunilor justiții represive o autoritate absolută, care să se împună judecătorilor civili, pentru că ar fi scandalos a se permite, ca după o decizie irevocabilă a tribunalelor criminale, să se proclama de o altă jurisdicție: inocenta acuzatului condamnat și obligat de a suferi pedeapsa; sau culpabilitatea acuzatului achitat și asigurat de impunitate”. Mai departe trage principiul general: „Lucrul judecat în penal are o autoritate absolută, erga omnes, el leagă pe judecătorii civili cari nu pot contrazice în mod direct nici una din soluțiunile date de tribunalul represiv; însă această autoritate nu se produce decât în măsură a ceea ce s'a judecat și judecătorii civili își conservă independența atâta timp cât nu se pun în contradicție cu deciziunea tribunalului criminal”.

În fine nu putem termina aceste citațiuni din autori, de o autoritate remarcabilă fără a insera și celebra concluzie a lui Mourre fost procuror general pe lângă Curtea de Casație Franceză: „Ingrozitoare ar fi acea teorie, care ar permite ca lucrul judecat odată în penal să se mai judece din nou în civil: Ce turburare și ce scandal s'ar aduce zilnic în societate”.

De aceste principii nu putem zice că nu s'a

ținut seamă de Inalta Curte de Casație, însă Inalta Curte pune un principiu, că hotărârile achititoare în materie penală din Ardeal și fără distincțiune, nu constituie în materie civilă și pentru instanțele civile autoritatea lucrului judecat. Căuza o arată Inalta Curte: că „procedura civilă ardeleană în tot conținutul ei, nu dispune că deciziunile achitătoare în materie penală și date de instanțele penale ar constitui autoritate de lucru judecat în chestiunile civile, pentru instanțele civile”.

Mai întâi de toate iată ce găsim în tratatul de Drept și Procedura Penală Vol. V al Dlui Dongoroz pag. 796: „Principiul fundamental (în proc p. austriacă) este că ori ce sentința penală condamnatoare devenită definitivă are putere prejudicială pentru judecătorul civil, pe când o sentință de achitare sau absolvire nu produce nici un efect în privința pretențiilor civile ce pot fi valorificate înaintea judecătorului civil pentru același fapt de oarece pretențiile civile nu presupune numai decât o culpă penală”.

Regretăm că în cea ce privește procedura penală ardeleană nu am găsit nimic referitor în tratatul sus menționat.

Este adevărat de altfel după cum se rosteste și Inalta Curte, că procedura civilă în tot conținutul ei prin nici un paragraf nu dispune că deciziunile achititoare în penal ar avea vr'o influență în civil și tot așa de adevărat este că nu conține nici un text expres nici pentru hotărârile penale condamnatoare, cum nici chiar pentru influența autorității lucrului judecat în civil, asupra civilului. În toată procedura nu se găsește de cât un singur cas în care procedura se pronunță expres și categoric. Este cazul prevăzut de art. 402. Potrivit acestui articol starea faptelor cuprinsă în sentință servește ca *deplină dovadă în privința expunerii orale a părților*. Atât și nimic mai mult, deci ceva expres și limitat numai la expunerea orală a părților.

Dar dacă nu avem nici un text expres asupra prezumții legale a autorității lucrului judecat oare trebuie exclusă cu totul autoritatea lucrului judecat?

Rămâne să ne întrebăm în cazul afirmativei: pentru ce se reglementează cazul litispendenței prin art. 147? pentru ce introducerea unei acțiuni este oprită, dacă conform legii trebuie să-i premeargă procedura altei autorități (art. 180 p. 2)? pentru ce trebuie suspendată judecată procesului până la terminarea definitivă a procedurii civile sau penale ordonanță de art. 234 în caz când soluționarea procesului depinde în întregime sau în parte de o împrejurare a cărei stabilire servește de obiect unei alte proceduri civile contencioase, necontencioase sau penale deja introduse sau se ține de atribuțiunea autorităților administrative? Ceva mai mult: pentru ce tot acest articol ordoană că dacă în cursul procesului civil se ivesc îndiciile vre-unei infracțiuni penale a căror constatare ar avea influență esențială asupra soluționării procesului

¹ Cours de Droit Criminel.

instanța însăși din oficiu se va îngriji de intentarea procedurii penale? Tot așa, pentru valabilitatea sau nevalabilitatea unei căsătorii, de existența sau neexistența ei și de legitimitatea unui copil (art. 235). Oare toate aceste suspendări se fac pentru ca judecata lor să nu aibă nici o influență asupra procesului suspendat iar în cazul dacă deja există o hotărâre în sensul arătat mai sus, în momentul introducerii unei acțiuni să nu fie caz similar de rezolvare?

Dar să admitem că o deducție n'ar fi posibilă și că am rămâne la punctul că legea de proc. civilă ar fi lipsită cu desăvârșire de dispoziție în privința autorității lucrului judecat și să ne restrângem la cazul prevăzut în decizia ce adnotăm, oare trebuie să abandonăm rezolvarea casurilor similare, logica și doctrina?

Iată ce zice art. 7 din C. C. A. care trebuie avut în vedere în asemenea cazuri: „Când o cauză judecătorească nu se poate decide nici după litera, nici după înțelesul firesc al legii, se va avea în vedere cazurile similare anume hotărâte de legi, precum și motivele altor legi ce se referă la materii asemănătoare. Dacă rămâne însă cauza îndoelnică, atunci trebuie să se decidă, după principiile dreptului natural, avându-se în vedere circumstanțele afacerii ce vor trebui să fie culese cu îngrijire și cumpănite cu maturitate“.

În legătură cu acest text nu putem să nu cităm iarăși din Tratatul de drept și procedură penală a Dl. Dongoroz (p. 754) pasul prin care răspunde celor ce critică sistemul mijlociu și modern al influenței lucrului judecat în penal asupra civilului.

„Combaterea acestui sistem fiindcă el distinge și unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă o înlătură astfel: Este adevărat că legea nu distinge, fiindcă ea n'a tratat în special această materie, dar *doctrina a format în lipsa legii, teoria lucrului judecat în penal asupra civilului, întemeindu-se pe principii generale de drept; ea are dar dreptul și chiar datoria ca să pună principii raționale, iar nu principii care nu au alt merit decât că sunt simple, ca ori ce lucru absolut.*“

În afară de aceasta, respectarea judecății unei instanțe a fost și este considerată ca făcând parte din prestigiul a însăși justiției, și deci cei care trebuie să apere în primul rând prestigiul ei, trebuie să fie judecătorii și dacă n'ar fi decât o chestie de apreciere a probelor apoi această apreciere împreună cu respectul datorat față de colegii lor judecători în penal, trebuie să ridice această probă la rangul de autoritate.

Dar este și altă chestie. Hotărârile definitive date în penal trebuie să aibă deplinătatea autorității lucrului judecat, mai ales în Ardeal, întrucât aci este pusă, conform procedurii penale, mai mult ca în ori care altă parte, la îndemâna atât a acuzatului cât și a parchetului și a părții lezate, calea de revizuire cu multă dărnicie. (446 și urm. P. P.)

Deci presumpția verității ce trebuie acordată lucrului judecat este cu atât mai valoroasă cu cât se constată că cel ce voeste ca printr'o acțiune civilă să răstoarne această veritate, nu a uzat sau fugit de calea de revizuire.

Tatăși, doctrina și jurisprudența¹ Ungară leagă teoria lucrului judecat de dispozițiile art. 411 din P. civ., care deși la prima cetire, nici prin gând nu-ți trece că ar fi posibil. Acest articol vorbește de modul cum devin definitive sentințele, iar expunerea de motive relativă se rosteste: „Instanțele vor ține seama din oficiu de faptul că o sentință este definitivă, după cum ține seama de litispendență conf. art. 147 și 180 p. civ. Aceasta rezultă din însemnătatea de drept public a sentinței“.

Iată deci că există paragrafe în procedurii civile care să răspundă la cerințele art. 270 p. civilă semnalat de Înalta Curte.

Dar trecând peste toate aceste considerațiuni, nu-i mai puțin adevărat că nu poate fi înlăturată în toate cazurile o hotărâre de achitare și în mod absolut cum ar rezulta din decizia ce adnotăm.

Chestiunea suferă discuțiune, este relativă și ea trebuie rezolvată în mod variat după caz și întru atât întrucât nu este cazul d' contradicție cu decizia tribunalului criminal după cum se exprimă unul din penalistii moderni din Franța, Vidal.

Acum câteva cuvinte asupra modului cum privește chestiunea despăgubirilor, legea penală și influența ce trebuie să o aibă hotărârea penală asupra acțiunii de despăgubiri ca consecință directă a infracțiunii.

Infracțiunile prevăzute de Codul penal Ardelean, întocmai ca și în vechiul regat dă loc la două acțiuni. La o acțiune penală și la o acțiune civilă. Și aci ca și dincolo acțiunea civilă se poate urmări odată cu acțiunea publică. Dacă partea civilă și-a valorificat deja pretențiile civile pe cale civilă, judecătorii penali continuă numai procedura penală. Când acțiunea civilă pare că îngreunează mersul acțiunii penale prin probatorul ce trebuie făcut sau este deja începută separat acțiunea civilă în fața instanței civile, judecătorii penale trimet pe partea civilă în fața jurisdicției civile ca să-și valorifice pretențiile.

Aceasta ca principiu general. În caz dacă acțiunea penală se stinge sau sfârșește cu achitarea înfractorului, atunci partea privată se *instiintează* că judecată penală nu s'a pronunțat asupra pretențiilor civile din această cauză.

Rezultă de aci că în Ardeal spre deosebire de vechiul regat partea civilă nu-și mai poate valorifica pretențiile civile în caz de stingere sau achitare, pe cale penală. Tot de aci rezultă că, părții civile îi este deschisă calea civilă indiferent de cauzele pentru care s'a stins sau s'a achitat învinuitul. Sa se noteze că de data asta se face o excepție și se dă o precizare. Aceasta ar echivala cu: „fă cea

¹ Vezi jurisprudențele înșirate sub art. 411 Proc. civ. Pop și Balașiu.

ce știi". Atât și nimic mai mult. Cu un cuvânt afacerea pierde caracterul de penală.

Era și natural să fie așa dat fiind cauzele stingerei acțiunii și achitarea invinuitului și faptului că C. civ. Austr. merge mai departe cu aprecierea culpei de cât legile penale. (Art. 1293—1338.)

Iată cum a decis Curia maghiară prin Decizia principală 4217—906 în această materie: „Sentința dată de instanța penală, dacă a devenit definitivă, este obligatorie și pentru instanța civilă în cea ce privește chestiunea decisă prin acea sentința. Iar această chestiune este stabilirea faptului de către judecătorul penal că prevenitul a comis în adevăr infracțiunea incriminată, deci această stabilire de fapt nu se mai poate revizui de instanța civilă. Dacă însă instanța penală nu a stabilit culpabilitatea (vinovăția) prevenitului, atunci instanța civilă este chemată și îndreptățită ca în chestiunea responsabilității civile ce rezultă din fapta sau omisiunea de care fusese acuzat preventivul, să dispună independent și să se abată de la cuprinsul sentinței penale”.

Dl. Ștefan Laday însoțește această decizie cu următoarea nota: „In motivare curia expune deosebirea dintre imputabilitatea penală și cea civilă arătând că păgubitorul poate să răspundă după dreptul civil cu toate că pentru acțiunea sau omisiunea sa n'a putut fi pedepsit”.

Totuși o chestiune interesantă și de care avem motiv să ne ocupăm pentru că-i dă o soluție Inalta Curte este influența hotărârilor penale prejudiciale.

Și aci în Ardeal sunt anumite cazuri semnificate de legi unde judecății civile trebuie să-i premeargă judecată penală și administrativă, fiind oprit formal judecătorul civil de a procedea (art. civil este legat de rezolvarea judecătorului penal.

În prima serie intră, cazul relevat și de decizia ce adnotăm, anume procesul civil de desdăunare pentru accidente de munca. (Legea XIX—1907.) În asemenea materie, procesului civil trebuie să îi premeargă conform art. 82 și 81 al. 2 procesul penal. Din momentul ce aceasta este cerința legii, hotărârea judecătorului penal, trebuie să aibă autoritate de lucru judecat în procesul civil indiferent dacă hotărârea este condamnătoare sau achititoare. Găsim interesant să reproducem următoarea decizie a Curii maghiare No. 166—915: „Procedura penală deschisă în urmă accidentului suferit de angajatul asigurat conf. Legii XIX—1907 a fost stinsă din lipsa de responsabilitate penală: acțiunea de desdăunare intentată contra patronului nu poate fi judecată în fond ci trebuie să

fie respinsă a limine cu baza împrejurării prohibitive”.

În privința premergerea judecării penale s'a pronunțat în mod afirmativ, de curând și Inalta Curte de Casație a noastră.

Influența autorității lucrului judecat în penal este de remarcă în mod prejudicial nu numai în caz de daune ci și în alte cauze. Așa: în materie de divorț, de pierderea puterii părintești, de tutelă, de testament (martori) de moștenire etc.

Găsim că nu va fi lipsite de interes și câteva din jurisprudențele cele mai recente ale instanțelor judecătorești din Franța și de aceia ne permitem ale face loc aci.

I. Mănescu.

CURTEA DE CASAȚIE (FRANȚA) 10 Februarie 1931.

Lucru judecat. — Criminal. — Civil. — Influența. Dispozitiv. — Motivele condamnare. — Omucid involuntar. — Responsabilitate atenuată. — Lipsa de greșală. — Judecată civilă. — Autorul accidentului. — Responsabilitatea totală.

Curtea

Asupra motivului unic de casare.

Având în vedere că un automobil aparținând lui A. și condus de prepusul său R. a răsturnat pe B. noaptea pe un drum public la Marsilia și i-a ocazionat răni care i-a provocat moartea.

Că prin hotărârea tribunalului corecțional din Marsilia R. urmărit pentru omucidere involuntară a fost condamnat la 50 fr. amenda.

Având în vedere că prin recurs se repropoază ca hotărârea atacată n'a ținut seamă de autoritatea lucrului judecat, atunci când a decis că lui R. îi incumbă întreaga responsabilitate a accidentului, pe motivul că jurisdicțiunea corecțională judecând că responsabilitatea acestuia a fost mult atenuată de faptul că victima a apărut brusc și la mică distanța de automobil, fără să se asigure dacă soseaua era liberă, așa că din această constatare rezultă, că ar fi cazul unei părți de responsabilitate; avându-se în vedere că în materie corecțională, dispozitivul deciziunii și a motivelor sale pe care se bazează sau la un loc autoritatea de lucru judecat.

Având în vedere că reținându-se oare cari circumstanțe de fapt care erau de natură a atenua responsabilitatea penală a prevenitului, judecătorul corecțional nu avea obligațiunea de a cerceta dacă rezultă în sarcina victimei o probă de o greșală legalmente caracterizată sau că nu le-a recunoscut în plus acest caracter.

Având în vedere, de altfel că judecătorul civil are libertatea de a aprecia dacă, din punct de vedere al responsabilității civile, vina accidentului poate fi împărțită între victimă și autor, sau dacă responsabilitatea civilă a acestuia din urma rămâne întreagă; de unde urmează că statuând așa cum a făcut, hotărârea atacată, de altfel motivată, și ab-

¹ Ștefan Laday — Cod. Civ. Austr. Vol. III. Totuși iată cum se roștește jurisprudențe mai noi ale Curii: „Sentința achitătoare a instanței penale militare constituie autoritate de lucru judecat”. C. 3715—914; „Starea de fapt, stabilită într-o sentința, chiar achitătoare, este normativă și în procesul civil, atâta vreme cât această stare nu este răsturnată prin noi dovezi”. C. 3479—915.

stracție făcând de motivele abundente n'a violat textele vizate prin recurs.¹

CURTEA DE APEL DIN DIJOU, 29 Octomvrie 1931.

Lucru judecat. — Criminal. — Civil. — Influența. Achitare. — Acțiune civilă. — Art. 1384, § 1 C. Civ. — Acceptarea. — Responsabilitate. — Lucru neînsufletit. — Păzitor. — Art. 1384, § 1 C. Civ. Acțiune. - Condițiuni. - Fapta lucrului. - Proba.

Având în vedere apelul făcut de R. contra hotărârei tribunalului de primă instanță din Wassy care l'a declarat responsabil pentru jumătate din consecințele unui ciocniri survenit la 9 Sept. 1928 pe drumul de mare comunicație Nr. 11 între automobilul sau care mergea spre Moeslains și motocicletă, care mergea în sens invers spre Eclaron, condus de L. care fiind singur a fost rănit și a suferit daune, a reclamat dela apelant în baza art. 1384 C. Civ.; repararea prejudiciului suferit din care tribunalul i-a lăsat în sarcină jumătate parte.

Având în vedere că L. contestând de asemenea responsabilitatea sa, a făcut contra cerere de apel spre a fi desărcinat cu totul de cota parte impusă.

Având în vedere că R. susține că cererea lui L. trebuie înlăturată ca una ce atinge autoritatea lucrului judecat, prin care s'a decis achitarea lui de urmărirea corecțională intentată contra lui în baza art. 319 și urm. pentru răniri prin imprudență, și prin care hotărâre s'a decis că el nu a comis nici o greșeală.

Având în vedere că dacă art. 1384 C. civ. pare a avea ca bază o greșeală mai mult sau mai puțin gravă a păzitorului lucrului, prezumția pe care o stabilește este de așa natură, ca ea nu permite celui ce se opune, de a o înlătură altfel decât printr'o probă cu cauza streină rezultată fie dintr'un caz fortuit sau de forță majora, fie din greșeală victimei sau a unei terțe persoane.

Având în vedere că proba pe care o face păzitorul lucrului despre conduita lui ireposabilă și înțeleaptă nu împiedică responsabilitatea, în felul că lipsa de greșeală constatată în profitul său de jurisdicțiunea penală nu împiedică exercitarea acțiunii fondate pe art. 1384 C. civ.

Având în vedere că aceste dispozițiuni impunând o prezumțiune de responsabilitate contra celui care a cauzat o pagubă prin faptul unui lucru supus necesității unei paze, victima, care vrea să obțină despăgubirea prejudiciului suferit, se găsește dispensat de a stabili o greșeală personală a păzitorului, însă rămâne ținut pentru a reuși în acțiunea sa, de a proba faptul lucrului, cauza pagubei, adică de a stabili că accidentul s'a întâmplat

¹ Hotărârea Curii Nr. 4954—915.

Hotărârile instanței penale care stabilește imprudența patronului în cauzarea accidentului suferit de angajat — deși obligă instanța civilă — totuși nu este exclus ca aceasta să stabilească imprudența angajatului și să divizeze paguba.

prin intervenția lucrului altuia.

Având în vedere că în cas de ciocnire între două lucruri supuse necesității unei paze ca urmare a caracterului lor periculos, când n'a fost posibil, ca în speșă, de a se constata prin acțiunea cărui vehicul a avut loc întâlnirea, reclamantul pentru despăgubire trebuie decăzut din cererea sa din lipsa de probă, afară numai dacă nu-și ia sarcina foarte grea le a stabili conform art. 1382 și urm. o faptă personală a celui alt conductor.

Având în vedere că L. fiind în imposibilitate de a proba că ciocnirea a fost rezultatul acțiunii și a faptului automobilului lui R. și neputând pe de altă parte a fi autorizat să stabilească o greșeală a acestuia din motivul hotărârei corecționale din 12 Iunie 1929, care are asupra acestui punct autoritatea lucrului judecat, cererea sa trebuie să fie respinsă.

Având în vedere că ori ce altă soluțiune în special cea a tribunalului, duce la arbitrar, pentru că în definitiv responsabilitatea are ca bază fundamentală o greșeală sau un abuz de drept și ar fi prin urmare înjust și contrar chiar, ori cărei echități de a face să se suporte o daună pe care n'a comis-o sau nu este presupus de lege ca o comis-o.

Având în vedere în fine că această interpretare strictă a textului care conduce la rezultatul de a face să suporte fiecare proprie sa pagubă într'o ciocnire cu cauză rămasă necunoscută a două vehicule automotoare în plină viteză apare, dacă nu conforme cu adevărul faptelor remase necunoscute, cel puțin ca o consecință normală a riscului periculos inerent funcționării și circulației unor asemenea obiecte și pe care proprietării lor, în cunoștință de cauză, au acceptat.

Pentru aceste motive.

Stabilind atât asupra apelului lui R. ca și asupra apelului incident a lui L.

Se decide că deciziunea rămasă definitivă asupra acțiunii penale intentată în baza art. 319 și urm. C. P. nu împiedică exercitarea acțiunii civile bazată pe art. 1384, § 1 C. Civ.

Declară acceptabilă ca formă acțiunea în despăgubire așa cum a fost formulată de L. contra lui R.

În fond înfirmă deciziunea adusă.

Se decide că L., chemat să beneficieze de prezumțiunea legală de a raporta proba faptului și a acțiunii vehiculului lui R. în accident n'a făcut această probă. În consecință îl consideră decăzut din toate cererile și concluziile sale.

Condamnă pe L. la toate cheltuelile de prima instanță și apel.

JUDECĂTORIA MIXTĂ TURDA

No. G. 484—1932.

Sechestrarea echipamentului destinat pentru localul cultului divin. — Inadmisibilitate

Supra contestației înaintată de Comitetul Izr. ort. aut. din Turda contra urmăritului Fischer Samoilă și portărelul delegat dr. Benedik Gyrfas. Judecătoria admite contestația și anulează

procedura portărelului din 25 Ianuarie 1932, obliga pe Samuel Co. să plătească cont statoarei 300 lei spese în termen de 15 zile sub sancțiunea executiei silită.

M o t i v e

Procedura portărelului este vitioasă deoarece violează art. 2 p. 1 al novelei de execuție din 1908.

În adevăr conform acestui articol nu se poate sechestra echipamentul destinat pentru locașul cultului devin.

Scaunele din biserică făcând parte din acest echipament nu se pot sechestra. Este delat sine înțeles că nici dreptul de a ședea pe aceste scaune nu se poate sechestra deoarece dreptul de proprietate al scaunelor, intangibil conform art. de mai sus, cuprinde în sine și dreptul de a se folosi de scaune adică dreptul de a ședea pe acestea scaune, care prin urmare este și el intangibil pe calea executiei silită.

Că credincioși izraeliți înțeleg să dea o valoare pecuniară dreptului de a ședea pe scaun în biserică și chiar să-l scoată la licitație, aceasta este o chestiune interioară bisericească în care agenții de executare civilă nu se pot amesteca.

Printr'o licitație publică silită s'ar putea ca dreptul de ședere să se adjudice suora unei persoane care prin folosirea dreptului să atingă exercitarea cultului în biserică respectivă.

Pentru aceste motive Judecătoria a hotărât că nu se poate sechestra dreptul de ședere pe scaunele unei biserici și execuția este vitioasă.

Turda, la 10 Februarie 1932.

Judecător: *Liviu Teclu* m.p.

INALTA CURTE DE CASAȚIE, Secțiunea I-a
Dec. No. 218 din 17. Febr. 1932. Preș. S. Tipei, coșifier
Stingerea procesului pe baza art. 182 pr. civ. —
Menținerea efectelor acțiunii. — Condițiuni

Potrivit art. 184 proc. civ. ard. în cazul stingerii procesului în baza art. 182 pentru a se menține efectele de drept privat ale intentării acțiunii, se cere ca în termen de 30 zile dela rămânerea definitivă a hotărârei de stingerea procesului, reclamantul să înainteze acțiunea în regulă, sau să-și valorifice în regulă pretenția sa.

Prin acest text legiuitorul referindu-se la hotărârile definitive, cari au pronunțat stingerea procesului, a înțeles să se refere la acele hotărâri de stingerea procesului în contra cărora nu mai există nici o cale de atac.

Prin hotărârea definitivă în textul sus citat, se înțelege conform normelor de proclare din Ardeal, hotărârile nesuscetibile de vre-o cale de atac, deci de aceia a recursului, iar nu hotărârile definitive pronunțate de instanțele de apel în sensul art. 79 legea Curtii de Casație care reglementează exercitiul dreptului de recurs.

În speță, deciziunea Curtii de Apel Timișoara fiind susceptibilă de calea de atac a recursului, recurs care s'a și introdus în termen legal, rezultă că efectele de drept ale acțiunii reclamantei subsistă.

INALTA CURTE DE CASAȚIE, S. I.

Dec. No. 130 din 29 Ianuarie 1932. Preș. E. Bănescu, cons.
Intabularea dreptului de proprietate. — Condiții și modul cum se operează.

Dispozițiunile art. 1, 2, 9 și 220 din legea execuțională, se referă exclusiv la procedura de execuție și întru nimic la condițiunile privitoare la intabulare, căci nici unul din aceste articole nu cuprinde vre-o dispozițiune în sensul că intabularea dreptului de proprietate obținut prin sentință judecătorească, se operează pe cale de ordonare a executării.

În cazul unei prenotări în cartea funduară sau intabulării, operațiunea este prevăzută în art. 81—86 din regulamentul cărții funduare, art. 84 din acest regulament arătând că instanța funduară va face intabularea pe baza titlului judecătorec, fără să pună condițiunea formulei executorii sau a deciziei de executare.

Dealtfel această cerință este necesară când pentru executarea unei hotărâri, judecătorul face apel la forța publică, iar nu și în cazul unei intabulări, care executându-se de instanța judecătorească nu este locul a se face apel la forța publică.

Prin urmare, în speță, fiind în discuție intabularea dreptului de proprietate, Tribunalul trebuia să examineze dacă ea s'a făcut cu respectarea dispozițiilor art. 81-86 din regulamentul cărții funduare, iar nu a dispozițiilor art. 1, 2, și 220 din legea execuțională care sunt cu totul straine de firea pricinii și deci inaplicabile în speță.

Așa fiind Tribunalul a făcut o greșită aplicare a legii și deci motivele acestea de casare sunt fondate astfel că recursul urmează a fi admis, casându-se sentința atacată, iar în fond intrucât intabularea cerută de recurentă este bazată pe o sentință judecătorească definitivă, bine prima instanță a admis cererea făcând prin aceasta o bună aplicațiune a art. 84 din regulamentul cărții funduare și deci hotărârea No. 8784 din 1930 dată de judecătoria mixtă Brașov, secția cărții funduare, urmează a fi menținută spre a-și produce efectele.

INALTA CURTE DE CASAȚIE, Secțiunea II-a
Dec. No. 6570 din 18 Decemv. 1930. Preș. C. Rătescu preș.
Recurs. — Netimbrate. — Dacă trebuie anulat sau trebuia să fie complectat? — Aplicarea art. 85 l. timbrului

In drept: Intrucât hotărârea atacată nu a fost dată în sedință publică în prezența părților, ci în lipsa acestora, în sedință secretă, Tribunalul constatând că petiția de recurs suferă de un viciu de formă, cum este lipsa timbrului cerut de lege, era ținut să se conformeze dispozițiilor art. 85 din proc. civ. în vigoare în Bucovina, aplicabile în speță, nefiind abrogate prin nici un text de lege, restituind în consecință petiția recurentilor pentru înlăturarea acelu viciu de formă, fixând tot odată termenul înlăuntrul căruia recurenții vor trebui să se conformeze dispozițiilor respective din legea timbrului, complectând lipsa timbrului.

Deci Tribunalul a dat o hotărâre casabilă, neobservând dispozițiunile citatului par. 85 și anulând recursul ca insuficient timbrat, înainte de a fi dat recurenților posibilitatea ca să poată repara viciul de formă, constând din lipsa timbrului cerut de lege.

Jurisprudențe penale

CURTEA DE APEL TIMIȘOARA, Secția I-a

Nr. P. I. 3596/3/1932. Președinte dl. Vasile M. Dimitriu.

Contravenții la legea Monopolurilor Statului. — Arestare. — Contestație contra mandatului de arestare. — Există cale de atac? — Cine poate infirma asemenea mandate? — Are drept parchetul să emită mandat de arestare în asemenea materie?

M o t i v e:

Contra sentinței Tribunalului prin care s'a respins ca nefondată contestația preveniturii contravenient Al. Szekely și s'a menținut în vigoare mandatul de arestare emis împotriva lui.

A declarat recurs reprezentantul contravenientului pe care îl motivează în termen, cerând anularea încheerii atacate, anularea mandatului de arestare, făcute cu indicarea altui nume decât cel cuprins în procesul-verbal de contraveniune și în decizia C. A. Monop. acte dresate contrar legii Monop., fără a se da copii, călcându-se art. 122, 85 al. 1 legea Monop. Statului 1930 resp. 1931, art. 109, 101, 102 pr pen. română — după cum pe larg se arată în motivarea scrisă mandatul de arestare prevăzând numele Alexandru Szekely iar procesul verbal de contraveniție fiind dresat pe numele Alexandru Socaili;

În fața Curții, apărătorul preveniturii contravenient se referă la concluziile scrise pe care le motivează, iar Omor. Parchetul General, cere respingerea contestației în apel pe motiv că contravenientul nu are nici o cale de atac pentru anularea mandatului de arestare emis de Procuror, conf. art. 76 legea Monopolului. Calea contestației este admis numai în pr. pen. română, și numai contra mandatelor de arestare emise în vederea executării, or. pr. pen. română, nu e în vigoare în Ardeal. Mandatul de arestare din speță scapă astfel de sub censura Tribunalului. În ori ce caz cere respingerea contestației și în fond, apelul nefiind întemeiat.

Asupra acestui recurs (apel).

Curtea deliberând

Ce privește admisibilitatea în principiu:

Având în vedere că art. 76 din legea Mon. Statului din 1930 vrobind în al. III. de infirmarea mandatului de arestare de către Tribunal, în caz când se depune acțiunea sau se oferă o garanție imobiliară de o valoare egală cu amenda, de către contravenient și este totuși ținut arestat, implicit pentru același argument, tot înaintea Tribunalului îi este deschisă părții și calea de atac în anularea aceluiași act.

Acest mod de vedere este cu atât mai întemeiat și o astfel de cale de atac la Tribunal este admisibilă; cu cât potrivit art. 82 din legea Monop., procesul verbal de contraveniune putând fi atacat cu apel la Tribunal în termen de 10 zile libere de la comunicare, este evident că și mandatul de arestare emis pe baza acestui proces verbal — din

cauza dependenței insolubile a acestor acte — este legalmente atacabil cu apel la tribunal.

Având în vedere că dacă — după acum s'a relatat legea Monop. Statului din 1930 (legea veche) acorda tribunalului dreptul de a infirma mandatul de arestare emis de Parchet în baza ei, apoi a fortiori Tribunalului, are acest drept de a se pronunța asupra valabilității unui astfel de act al procurorului, atunci când legea nouă a Monopolurilor Statului (Modificată și publicată în Mon. Of. No. 77 din 2 April 1931) prin art. 76 ia dreptul reprezentantului Parchetului să mai emită un astfel de mandat de arestare.

Având în fine vedere că din punct de vedere jurisprudențial, Inalta Curte de Casație într'o speță similară (când era în vigoare vechea lege a Monopolurilor (Cas. III. Complect Ardeal 282—1923) spune că „în caz de contraveniții la legea Monop. Statului pe baza art. 63 din lege, odată cu dresarea de către agenții poliției judiciare a procesului verbal de contraveniune, contravenientul poate fi poprit provizoriu, iar potrivit art. 64 din lege, instanța competentă a confirma starea de arest este Tribunalul; iar mai departe adaugă Inalta Curte, „că privațiunea aceasta de libertate având caracterul unei afaceri pur penale, recursul îndreptat, contra unei deciziuni, care a confirmat arestarea provizoriu în Ardeal, urmează a fi judecat de Curtea de Apel conform art. 378 și urm. pr. pen. maghiară. Din faptul că mai târziu (Cas. II. dec. pen. No. 2299—1931) Inalta Curte. spune că un astfel de mandat de arestare, nu e supus infirmării în lipsă de text din pr. pen., nu se poate deduce desființarea ori cărei căi de atac pentru sfarmarea actelor arbitrare — ca în speță, unde mandatul de arestare a fost emis de procuror, fără text de lege și pe alt nume decât cel din procesul-verbal de contraveniție.

Pentru toate aceste motive Curtea declară principial admisibilă calea de atac întrebuintată de preveniturii contravenient în anularea mandatului de arestare emis de procuror, conform legii Mon. Statului (art. 76 lege din 1930).

In fond

Având în vedere că din examinarea dosarului, Curtea constată că în baza unui proces-verbal de contraveniție, dresat de organele Casei Autonome a Monopolurilor la data de 10 Iulie 1932 contra lui Alex. Secaili și soțul pentru că au contravenit la legea de administrare și expl. a Monop. Reg. României din 2 Iulie 1930 cu modificările din 2 April 1931, procurorul Tribunalului Timiș-Torontal a emis contra numitului contravenient sub numele de Alexandru Szekely mandatul de arestare No. 11082 din 1932 la data de 24 August 1932, — în virtutea art. 75, 76 și 92 al. V. din legea pentru administrarea și exploatarea Monop. Statului modificată în Iulie 1930, Mon. Oficial 44 din 2 Iulie 1930.

Având în vedere că legea Monop. din 1930 a fost ulterior modificată prin legea publicată în Mon. Ofic. No. 77 din 2 April 1931, și aceasta lege

întregește pe cea din 1930 aflându-se astfel în ambele și la un loc în vigoare.

Considerând că art. 76 din legea Monop. Statului din 1930, text de lege, care îndrituie parchetul să emită mandat de arestare contra contravenienților la legea Monop., nu mai era în vigoare la data emiterii mandatului de arestare contestat, ci fusese și este înlocuit cu actualul art. 75 care nu prevede nimic cu privire la dreptul Procurorului „de a transforma starea de popreală sub care îi este înaintat contravenientul, într'un arest preventiv”.

Considerând că potrivit prevederilor Constituționale (art. 11) procurorii pot emite mandate de arestare numai baza legilor prin cari li se conferă un astfel de drept de exemplu în materie de executare a sentințelor penale definitive, în materie de crimă de competența Curților de juri, când instrumentează în locul Judelui instructor în caz de flagrant delict, legea micului parchet sau legile speciale ale monopolurilor Statului din 1930 etc.

Că emițând mandatul de arestare No. 11082 din 24 August 1932, contra lui Alex. Szekely, în baza unei legi care nu mai era în vigoare la acea dată, Primul Procuror al Tribunalului Timiș-Torontal, a procedat ilegal, arogându-și un drept pe care nu-l avea.

Față de această constatare, mandatul de arestare amintit a trebuit anulat și contravenientul Al. Szekely scos de sub vigoarea lui.

Având în vedere însă dispozițiile categorice ale art. 75 din legea Monop. în vigoare că infractorii ce nu pot justifica cu dovadă eliberată de Administrația financiară, că au depus sau garantat minimul amenzii, la care au fost condamnați vor fi popriți și trimiși în aceasta stare, parchetului local, care are potrivit art. 76 căderea se mențină sau se suprimă starea de popreală.

Curtea pentru toate aceste motive și fără a mai intra în cercetarea altor motive din recursul scris al prevenitului contravenient, a hotărât conform dispozitivului.

Timișoara la 4 Octomvrie 1932.

Președinte și raportor: V. M. Dimitriu m. p.
Consilieri: Vasile Calinescu m. p., Gr. Lahovary m. p.
Grefier: Enea Avram m. p.

ADNOTARE. Chestia principală în speță judecata de Curtea de Apel Timișoara este: *natura deținerii prevăzută de Legea Monopolurilor Statului.* Asupra acestei chestii, nu a reflectat nici Parchetul general, nici Curtea.

Din momentul ce este un text de lege (art. 76 L. M. S.) care dă facultatea procurorului ca să deține pe un contravenient insolubil, ne găsim în cazul prevăzut de art. 88 din proc. penală română și deci procurorul în mod legal poate deține. După 24 ore conform aceluiași articol al ultim, însă el trebuie să trimită pe deținut judecătorului de instrucție. Acesta nu poate dispune de libertatea cuiva fără ca să nu emită un mandat de arestare preventivă (art. 93 P. P. r.). Alt mod de deținere

este exclusă. Procurorul și judecătorul de instrucție care ar proceda altfel s'ar expune penalicește și disciplinar.

Deci în mod normal deținerea care trebuie menținută fața de textul art. 75 și 76 din legea M. S. nu este în fond de cât o arestare preventivă. Iată deci care îi este natura.

Se zice însă că legea monop. statului nu dispune nimic în această privință. Dar tocmai că nu prevede nimic trebuie avută în vedere legea de drept comun.

Dar dacă legiuitorul din 1931 n'a mai inserat în textul legii formalitățile prevăzute cu detalii în legea din 1930 și în legea din 1912, nu însemnează că judecătorul să stea în inacțiune. Este prea cunoscut principiul că judecătorul să procedeze îndrumat de cunostințele ce le dă alte legi și principii de drept.

Cine ar putea pune la îndoială, că legiuitorul din 1931 nu și-a dat seama că numai este nevoie de renetarea dispozițiilor din legile de la 1930 și 1912, întrucât acele dispozițiuni și poate în mod și mai complect, sunt trecute în dreptul comun?

Apoi dacă am face o comparație între dispozițiunile relative la cazul de față din legile din 1930 și 1912, și dispozițiile respective din proc. pen. rom., nu le găsim oare identice? Legile din 1930 și 1912 nu caracterizează deținerea contravenientului insolubil de arest preventiv?

De altfel cum s'ar putea denumi o atare deținere, din momentul ce cel pus în această stare urmează să fie judecat?

Art. 79 din lege prevede că odată cu formalitățile deținerii și indiferent de rezultat, procesul verbal de contravenție va fi trimis de urgență C. A. M. pentru a fi aprobat, apoi art. 80 prevede că un extras după decizia de aprobare se va afișa la ușa primăriei sau a domiciliului sau reședinței infractorului; iar art. 81 prevede ca o copie după procesul verbal cu aprobarea se va comunica personal infractorului care dacă este arestat, comunicarea și se va face prin șeful arestului. Contra procesului verbal și al deciziunii de aprobare urmează căile de atac (art. 82 și urm.). Deci după formalitatea deținerii, urmează judecata. Privită epoca și stadiul pricinii în care se operează deținerea, încă este un motiv, care determină natura arestărei.

Acum din momentul ce ne găsim în fața unui mandat de arestare preventiv, ori ce contestație ce s'ar face contra emiterii unui asemenea mandat, trebuie judecată conform regulilor prevăzute de art. 94 și 127 P. P. r.

În consecința Curtea de Apel a judecat în speță fără ca să aibă competența, instanța competente fiind Camera de punere sub acuzare.

Să nu se uite că nu suntem în cazurile, când legea dă în atribuția Tribunalului transformarea amenzilor în închisoare și nici în cazul când tribu-

nalul în cursul judecării pune sub arest pe inculpat, singurile cazuri când Curtea de Apel are competența ca instanță de apel.

I. M.

INALTA CURTE DE CASAȚIE, Secțiunea II-a

Dec. No. 1023 din 9 Febr. 1932. Preș. C. G. Rătescu preș.

Proba cu martori cerută în apărare. — Forța probantă a procesului-verbal de constatarea delictului. — Art. 76 din legea avocaților

Procesul-verbal de ultragiul fiind întocmit de președintele de ședință, urmează că întocmai ca în cazul proceselor-verbale încheiate de procurori și judecătorii de instrucțiune să se bucure de o față probantă deplină, până la înscrierea în fals, neexistând nici o rațiune a se face distincțiune între ele din acest punct de vedere.

Intrucât în speță, nu s'a declarat în fals procesul-verbal încheiat, cu drept cuvânt instanța de fond a înlăturat proba cu martori cerută.

Recomandațiunile înscrise în art. 177 pr. pen. — relativ la delictele de audiență — își au locul numai în ipoteza în care judecarea delictului săvârșit s'ar face de îndată; fără ca tribunalul să se ridice de pe loc, ceea ce în speță nu s'a întâmplat, procedându-se conform art. 76 din legea corpului avocaților din Februarie 1922, după care rolul magistratului ultragiul se limitează numai la constatarea delictului, judecarea lui amânându-se pentru un lt termen, când în complectul de judecată nu va intra magistratul ultragiul.

Deoarece potrivit art. 177 pr. pen. constatarea delictului comis în locul și în timpul audienței, urmează a se face de președintele de ședință, este evident că valabilitatea unui asemenea proces-verbal nu este micșorată prin refuzul procurorului de a semna procesul-verbal încheiat.

Jurisprudențe la legi speciale

INALTA CURTE DE CASAȚIE, Secțiunea I-a

Dec. No. 648—191. Președ. T. Magheru

Locuitor din Ardeal. — Apartenența în comunele din Ardeal. — Timpul cerut pentru dobândirea indigenatului

Conform § 10 legea XXII 1886 ungară, pentru ca cineva să dobândească indigenatul într'o comună se cere patru ani de domiciliu însoțit de plata taxelor comunale.

Intrucât din chiar afirmațiunilor făcute de intimat, în petiția sa de apel și din certificatul depus de el rezultă că domiciliază în Turda numai dela 1 Septembrie 1918, urmează de aci că el, potrivit legii ungare mai sus citată, n'a putut dobândi apartenența în această comună la data încheierii tratatului de la Trianon și în atare situațiune, nu-

mitul n'a dobândit conform art. 56 citat, cetățenia română de drept.

În această situațiune numitul nu putea cere certificat de naționalitate întrucât el intra în prevederile art. 67 al. I care arată că nu poate dobândi cetățenia română decât potrivit art. 7 rin lege, adică prin naturalizare, ceea ce exclude ideea de absență în sensul art. 67 al. II din lege pentru a putea cere certificat de naționalitate.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secțiunea I-a

Decizia No. 942. Președinția dlui Al. Iuca, Președinte.

Expropriere. — Reconstituirea apelului perdut.

Deliberând:

Asupra recursului făcut de Ministerul de Agricultură și Domenii prin dl. Procuror General al Inaltei Curți de Casație în contra deciziei No. C. II. 105/14/930, pronunțată de Curtea de Apel Cluj S. II-a în proces cu Bethlen Iosif și alții;

Având în vedere că prin deciziunea supusă recursului s'a admis în parte apelul făcut de proprietarii Bethlen Iosif și alții în contra hotărârii No. 1085—1922 a Comisiunii județene de expropriere Turda și s'au majorat prețurile fixate de acea Comisiune pentru terenurile expropriate dela numiții proprietari, situate în Comuna Barboși-Turda, în modul arătat în dispozitivul deciziei;

Că, pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel, constatând mai întâi că apelul nu se găsește anexat la dosarul ce i s'a înaintat, și cerând relațiune a Comisiunea județeană, li s'a răspuns, că un asemenea apel nu se găsește printre actele și nici înregistrat; Curtea după cererea apelanților, a procedat la reconstruirea acelu apel, audiind martori și pe avocații apelanților, care au depus o copie după apelul introdus; și a constatat prin încheierea No. C. II. 405/7/1930, că în adevăr acel apel a fost primit în termen la 9 Decembrie 1922 la Cancelaria Comisiunii Județene;

Având în vedere că, prin motivul I. de casare se pretinde că instanța de apel a violat art. 74 comb. cu art. 77 din legea agrară și art. 75 din Regulament și a comis și un exces de putere prin aceea că a primit apelul, care nu a fost înregistrat nici la Comisiunea județeană, nici la Curtea de Apel și nici n'a fost înaintat sub luare de dovadă;

Considerând că instanța de apel, constatând în fapt, din probele cu martori ce au fost administrate, că proprietarii Iosif Bethlen și alții au făcut apel în contra hotărârii Comisiunii județene și că acest apel a fost introdus în termen, această constatare, intrând în atributul suveran al instanței de fond și nefiind atacată pentru denaturare, scapă dela controlul Curții de Casație;

Că dar Curtea de Apel n'a comis nici un exces de putere și n'a violat textele de lege invocate de recurenți când a constatat existența apelului și introducerea lui în termen, așa că motivul I de casare nu este întemeiat;

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secțiunea I

Dec. No. 941. Președinția dlui Al. Iuca Președinte.

*Expropriere. — Motive de recurs. — Ne redactarea lor conform legii Curtei de Casație. — Respingerea.***Deliberând:**

Asupra recursului făcut de Primăria Comunei Aiudul de Susu în contra deciziei No. C. II. 732/9/1927, pronunțată de Curtea de Apel Cluj S. II-a în proces cu Colegiul Reformat Bethlen din Aiud pentru fixarea prețului terenurilor expropriate;

Având în vedere că, conform art. 36 din legea organică a Inaltei Curți de Casație, recursurile vor trebui să fie formulate în prima lor parte sub formă enunțiativă, cu totul rezumată, indicându-se numai textul de lege sau principiul de drept violat și în ce sens anume, iar în a doua parte să urmeze dezvoltarea și argumentarea.

Considerând că, în speță, recursul nu este formulat cu respectarea dispozițiilor acestui articol, întrucât, pe lângă că lipsește partea enunțiativă, dar nici în dezvoltare recurenta nu indică textele de lege sau principiul de drept violate de instanța de fond pentru a putea pune Înalta Curte în măsură de a-și exercita dreptul său de control;

Că, astfel fiind, recursul nefiind formulat conform legii Curții de Casație, urmează a se respinge ca atare în baza art. 37 din menționate lege.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secțiunea I

Decizia No. 973. Președinția dlui Al. Iuca, Președinte.

*Expropriere. — Cerere de reînnoire. — Inadmisibilitatea***Deliberând:**

Asupra recursului făcut de Ludovic Kendeffy în contra deciziei No. C. 449/15/1931, pronunțată de Curtea de Apel Cluj, S. I-a în proces cu Delegații Obștei din Comuna Frata și cu Ministerul de Domenii;

Având în vedere că recurentul Kendeffy, proprietarul moșiei Frata, făcând de reînnoire în contra deciziei No. V. 14. R. A. 21/E/10-1922, rămasă definitivă prin neapelare, numai în privința fixării prețului, Comisiunea județeană Cluj a admis această cerere, prin decizia No. 37 din 27 Ianuarie 1930, și a majorat prețul fixat prin prima decizie;

Că, în contra acestei din urmă decizii, delegații Comunei Frata și Primarul Comunei făcând apel, prin petiția de apel au susținut că moșia nu ar avea pământ de calitate I-a și a II-a, așa că nu se putea majora prețul, iar la judecarea apelului, în ședința dela 25 Iunie 1931, au cerut oral reformarea deciziei pe motiv că în materie agrară nu există drept de reînnoire.

Curtea de Apel, adoptând acest mod de a vedea, a admis apelul și a respins cererea de revizuire ca inadmisibilă.

Având în vedere că prin motivul de casare se pretinde că instanța de apel a violat art. 78 și 79 legea agrară pentru Transilvania și art. 107 din Regulament și art. 503 proc. civ. prin aceia că a respins cererea de reînnoire ca inadmisibilă, deși apelanții prin apelul lor nu s'au plâns de admiterea cererii de reînnoire, ci numai de modul cum s'a fixat prețul; că aceste texte au fost violate și prin aceia că instanța de apel, a decis că cererea de reînnoire este inadmisibilă în materie agrară;

Considerând că legiuitorul agrar, voind să realizeze în cel mai scurt timp reforma agrară, a instituit prin lege atât organele speciale de aplicare, cât și procedura de urmat, că în materie de fixare de preț, potrivit art. 49, 71 și 77 din legea agrară pentru Transilvania, organele cari intervin sunt Comisiunile de ocol care adună elementele necesare fixării prețului, Comisia Județeană care fixează prețul în prima instanță și Curtea de Apel ca instanță de apel, că în contra deciziunilor Curților de Apel legea suprimând dreptul de opoziție, prevede numai dreptul de recurs;

Considerând că atunci când lege specială, în realizarea scopului ce-l urmărește, înființează organe speciale pentru aplicarea ei, și procedura de urmat retrăgând căile de atac prevăzute de dreptul comun, părțile nu pot uza de alte căi de atac decât acele prevăzute în lege; că, legea agrară a Transilvaniei, de altfel ca și aceia din vechiul Regat și aceia din Bucovina nu prevede și calea reînnoirii din art. 503 și urm. proc. civ. ard.; că art. 78 din aceeași lege invocată de recurent, după care se aplică și înainte Comisiunilor de ocol, normele procedurii civile în vigoare, nu se referă la căile de reformare, ci la procedura de judecată, în cazul când legea agrară nu are dispoziții proprii;

Că, astfel fiind, și întrucât incidentul de respingerea cererii de reînnoire ca inadmisibilă, este referitoare la o chestiune de ordine publică, putea fi ridicat și verbal înainte Curții de Apel.

Că, astfel fiind, Curtea de Apel a putut fără a viola textele de lege invocate de recurent să admită apelul și să respingă cererea de reînnoire ca inadmisibilă.

Că dar motivul de casare fiind neîntemeiat, recursul urmează să fie respins.

Legi apărute*Iulie 1932*

1. Regul. ord. naționale române Mon. Of. No. 161 din 12 Iulie 1932 pag. 4266.
2. Admiteri de creanțe în contul impozitelor Mon. Of. No. 175 din 28 Iulie 1932 pag. 4627.

August 1932

1. Eliberare de recepse varante asupra magaziiilor particulare Mon. Of. No. 179 din 2 August 1932 pag. 4762.
2. Acord p. interpret. art. 9 din concord. cu Sf. Scaua Mon. Of. No. 180 din 3 August 1932 pag. 4788.

3. Vânzarea hârtiei maculatură de la autorități Mon. Of. No. 190 din 14 August 1932 pag. 4986.

4. Modif. regul. p. valorificare produselor agricole Mon. Of. No. 197 din 24 August pag. 5138.

Septembrie 1932

1. Lege p. modif. art. 125 al. III l. org. judecăt. Mon. Of. No. 206 din 3 Sept. 1932 pag. 5282.

2. Lege p. clasarea și pension. militari grade inferioare Mon. Of. No. 212 din 10 Septembrie 1932 pag. 5376.

3. Regulam. p. aplicarea art. 49 din legea Camere de Muncă Mon. Of. No. 215 din 14 Sept. 1932 pag. 5418.

4. Punerea în apl. a legii monop. spiritului Mon. Of. No. 219 din 19 Sept. 1932 pag. 5490.

5. Lege p. modif. legii p. org. adm. locale Mon. Of. No. 221 din 21 Sept. 1932 pag. 5516.

6. Lege p. modif. art. 9 legea R. A. a Posturilor etc. Mon. Of. No. 229 din 30 Septembrie 1932 pag. 5674.

Octombrie 1932

1. Decret p. prelungirea termenului de protestare a efectelor de comerț cu scadențe prelungite Mon. Of. No. 230 din X/1 pag. 5704.

2. Lege pentru comerțul de devize Mon. Of. No. 230 din 1 Oct. 1932 pag. 5706.

3. Jurnal p. prelungirea termenului p. înmatricularea firmelor de comercianți și soc. com. idem.

4. Lege p. modif. art. 122, 125, 145, 146, 147 din legea pt. organizarea Ministerelor Mon. Of. No. 232 din X/4 pag. 5738.

5. Lege p. modif. art. 8 din legea R. A. C. F. R. Mon. Of. No. 233 din X/5 pag. 5746.

6. Lege p. modif. alin. ultim. art. 18 din l. p. Casei autonome p. ocrotirea pres. CFR Mon. Of. No. 233 din X/5 pag. 5746.

7. Jurnal C. M. Acord p. reglem. plăți cu Ungaria Mon. Of. No. 236 din X/8 pag. 5826.

8. Lege p. unele măsuri financiare urgente Mon. Of. No. 237 din X/10 pag. 5847.

9. Lege p. mod. unor art. din l. contractelor de muncă Mon. Of. No. 238 din X/11 pag. 5886.

10. Lege p. înființarea și organizarea Camerelor de muncă Mon. Of. No. 238 din X/11 pag. 5887.

11. Lege p. înființarea corpului contabil. cooperator Mon. Of. No. 238 din X/11 pag. 5894.

12. Lege p. modif. legii p. ocrotirea muncii minori, femei. Mon. Of. No. 238 din X/11 pag. 5895.

13. Jurnal p. reglement. comerț. devize Mon. Of. No. 238 din X/11 pag. 5896.

14. Lege p. reglem. plantațiilor de vii Mon. Of. No. 243 din X/17 pag. 6034.

15. Lege p. adăog. unui alin. art. 40 L. de org. judec. Mon. Of. No. 244 din X/18 pag. 6058.

16. Lege p. prelungirea term. de înscriere în liste de națion. Mon. Of. No. 244 din X/18 pag. 6058.

17. Lege p. mod. art. 16 și 19 din legea contractelor de muncă Mon. Of. No. 244 din X/18 pag. 6058.

18. Lege p. mod. art. 7 și 8 din legea căraușiei publice Mon. Of. No. 244 din X/18 pag. 6059.

19. Lege pentru controlul averilor Mon. Of. No. 244 din X/18 pag. 6063.

20. Lege pentru ratif. modif. Statutelor Băncii Naționale Mon. Of. No. 244 din X/18 pag. 6069.

21. Lege p. modif. concord. preventiv și abrog. lichid. jud. Mon. Of. No. 246 din X/20 pag. 6106.

22. Lege p. crearea fond dezvoltare Radiodifuziune Mon. Of. No. 246 din X/20 pag. 6110.

23. Lege p. garantarea audițiunii. Radiodifuziune Mon. Of. No. 246 din X/20 pag. 6111.

24. Lege p. adăog. alin. la art. 57 l. accel. judecăților Mon. Of. No. 246 din X/20 pag. 6112.

25. Lege p. modif. art. 45 din legea colonizării Mon. Of. No. 247 din X/21 pag. 6122.

26. Lege p. modif. art. 293 din legea tutelară Transilv. Mon. Of. No. 247 X/21 pag. 6122.

27. Lege p. intercalarea 2 alin. la art. 70 L. de org. judec. Mon. Of. No. 247 din X/21 pag. 6123.

28. Lege p. reducerea unor impozite Mon. Of. No. 247 din X/21 pag. 6123.

29. Lege p. organ. Caselor de Economii Mon. Of. No. 247 din X/21 pag. 6124.

30. Rectif. la art. 24 din legea p. controlul averilor Mon. Of. No. 247 din X/21 pag. 6135.

31. Lege p. modif. art. 1 l. plantării viilor cu leibrizi Mon. Of. No. 249 din X/24 pag. 6242.

32. Lege p. modif. legii asanării datorțiilor agricole Mon. Of. No. 251 din X/26 pag. 6290.

Noembrie 1932

1. Lege p. modif. legii agrare Mon. Of. No. 257 din 2 Noembrie 1932 pag. 6490.

2. Regulament depozite și elib. varantelor Mon. Of. No. 257 din 2 Noembrie 1932 pag. 6493.

3. Norme p. recensăm. impuneri imobiliere Mon. Of. No. 260 din 5 Noembrie 1932 pag. 6570.

4. Regulament p. recrutarea armatei Mon. Of. No. 263 din 9 Noembrie 1932 pag. 6651.

5. Norme p. autorizarea de a juca teatru Mon. Of. No. 265 din 11 Noembrie 1932 pag. 6747.

6. Instrucții p. aplicarea monopolului spirit. Mon. Of. No. 265 din 11 Noembrie 1932 pag. 6759.

7. Regl. grâului și secarei circulația în țară Mon. Of. No. 267 din 14 Noembrie 1932 pag. 6794.

8. Lege p. abrog. art. 37—40 și 104 legea drumuri Mon. Of. No. 272 din 19 Noembrie 1932 pag. 6922.

9. Prelungirea termen p. plata impozitelor Mon. Of. No. 273 din 21 Noembrie 1932 pag. 6946.

10. Lege p. recunoașterea numiri învățământ Mon. Of. No. 277 din 25 Noembrie 1932 pag. 7042.

11. Reglementarea plantații de vii Mon. Of. No. 278 din 26 Noembrie 1932 pag. 7066.

12. Regul. protecția Monumentelor Naturii Mon. Of. No. 281 din 30 Noembrie 1932 pag. 7151.

Situația sumară a Băncii Naționale

După situațiunea sumară dela 12 Noembrie stocul de devize al *Băncii Naționale* a scăzut cu 7½ milioane față de săptămâna precedentă. Cu această scădere acoperirea totală a biletelor în circulație a ajuns la 10 miliarde 26,023.364 lei. În același timp emisiunea de bilete s'a redus cu 132 milioane ajungând la 21 miliarde 250 milioane 751.190 lei. Angajamentele la vedere ale Băncii Naționale s'au urcat cu 173½ milioane, adică totalul angajamentelor la vedere se află în urcare cu 41½ milioane. În urma acestor oscilațiuni raportul de acoperire s'a redus la 35.92 la sută, iar raportul de acoperire a stocului de aur față de bilete cifrează 33.95 la sută. Stocul de devize libere prin o reducere de

2½ milioane a scăzut la 181,993.060 lei. Moneda devizionară aflată în trezoria Băncii cu o reducere de 38 milioane cifrează 1 miliard 518,616.647 lei. *Portofoliul comercial* cifrează 10 10.122.287.311, deci față de situația săptămânei precedente se arată o micșorare de 70½ milioane. Avansurile pe titluri cu o deviație de 6½ milioane cifrează aproape aceiași sumă ca în săptămâna precedentă, adică 564,356.056 lei. Stocul de efecte arătând o ulterioară scădere de curs în valoare de 3½ milioane, ajunge la 580,644.794 lei. Soldul conturilor ministerului de finanțe în urcare cu 123½ milioane cifrează 483,334.227 lei, în contul *Căsei Autonome* s'a făcut un vărsământ de 30½ milioane, având un sold 658,875.292 lei. În contul

imprumutului de stabilizare s'au făcut plăți în valoare de 4 milioane, rămânând un sold activ de 716,386.555 lei. Contul imprumutului de dezvoltare reducându-se cu 4 milioane, cifrează 895,012.958 lei. Conturile curente pasive în urcare cu 38½ milioane, cifrează 3.043,514.764 lei, alte angajamente la vedere prin o reducere de 11 milioane au ajuns la 860,568.869 lei. Postul conturilor active la termen au rămas neschimbate, iar conturile pasive în urcare cu 125 milioane, cifrează 6.432,549.120 lei. Diverse conturi active în urcare cu 281 milioane, cifrează 8.484,905.553 lei, iar conturile pasive în scădere cu 128½ milioane dau 2,929,363.385 lei. Dobânda 7 la sută, lombardul 8 la sută.

„Auto-Mecanica” S.C. Anonimă

Depozit de cauciucuri. Piese de schimb și accesorii **Str. Reg. Marla 10** Telefon 2-16 (luj)

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei. Atelier de reparațiuni **Cal. Dorobanilor 18**. Telefon 4-89 Cluj

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland
renumitele uzini a lui General Motors

